

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemoria "Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga"

A2016/01307/I

Sammanfattande synpunkter

Behovet av ett förändrat system för mottagande av ensamkommande barn är stort och ett förenklat regelverk kring ersättningssystemet är sedan länge efterfrågat. Länsstyrelsen ser positivt på de förslag som läggs fram i promemorian som innebär fler schabloner, färre återsökningar och därmed minskad administration för samtliga berörda parter.

Länsstyrelsen noterar att de sammantagna förslagen innebär att ett ökat ekonomiskt ansvar för beredskap och kapacitet åläggs samtliga kommuner i landet, vilket inte återspeglas i ersättningsnivåerna. Föreslagna schabloner kommer inte täcka de faktiska kostnaderna i kommunerna vilket kan påverka kvaliteten i mottagandet.

Länsstyrelsen anser också att barnperspektivet och normaliseringsprincipen borde utvecklas i promemorian.

Avsnitt 3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagande av ensamkommande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av medel till kommunerna för att ha beredskap att ta emot nya barn och bygga upp eller ställa om verksamheter vid förändringar. Detta behov kommer att förstärkas ytterligare om begränsningarna att placera barn i annan kommun, avsnitt 3.7 nedan samt Ds 2016:21, träder ikraft i sin nuvarande lydelse.

En årlig fast ersättning utan koppling till en överenskommelse är betydelsefullt. Ett förtydligande krävs dock kring hur den rörliga delen ska tas fram och beräknas för att fullt ut kunna tillgodose ovan nämnda behov, speciellt för kommuner med ett lågt andelstal.

Datum
2016-08-22

Beteckning
101-23534-2016

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att överenskomna platser har spelat ut sin roll som grund för ersättning till kommunerna men överenskommelserna har även reglerat ålder och kön. Några kommuner har byggt upp verksamheter som tillgodoser specifika behov så som exempelvis små barn eller flickor med egna barn. Länsstyrelsen anser inte att promemorian redogjort för hur dessa aspekter ska tillgodoses.

Avsnitt 3.2 Schablonersättning till ankomstkommuner för tillfälligt mottagande av asylsökande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men bedömer att det finns en risk att beredskapen inte blir tillräcklig i och med att ersättningarna utbetalas i efterskott och baseras på ett faktiskt mottagande. Landets stora ankomstkommuner kommer att ha svårt att hålla beredskap under längre tid och vid säsongvariationer om de måste ligga ute med stora summor som de inte med säkerhet får kostnadstäckning för.

Avsnitt 3.3 Schablonersättning för mottagnade av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Länsstyrelsen tillstyrker schablonersättningar men ser att det är angeläget att påpeka att kommunernas kostnader för god man är omfattande så länge Migrationsverkets handläggningstider är långa. Länsstyrelsen föreslår att kostnaden för god man och transport lyfts ur schablonen då den förra varierar över tid och den senare är avhängig kommunens geografiska läge.

Avsnitt 3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men bedömer inte att en betydande del av de 16-17 åringar som finns i kommunerna skulle ha särskilda skäl att placeras i stödboenden.

För närvarande när handläggningstiderna hos Migrationsverket är långa och många barn befinner sig i en lång och påfrestande asylprocess ser Länsstyrelsen snarare ett behov av extra stöd för nämnd grupp. Det nyligen antagna riksdagsbeslutet om tidsbegränsade uppehållstillstånd kan även komma att påverka den psykiska hälsan negativt och därmed öka behovet av vård och omsorg för ensamkommande barn. Vidare ser Länsstyrelsen att nedsatt schablonersättning kan medföra att lämplig bedömning utifrån barnets behov liksom att kvaliteten på boenden underställs kostnadseffektiva boendelösningar.

Datum
2016-08-22

Beteckning
101-23534-2016

Avsnitt 3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men ser att fullföljande av skolgång borde läggas till som skäl för beslut till fortsatt placering.

Berörd målgrupp, utan beslut om vård eller behandling, riskerar att få en osammanhängande första tid i Sverige med avbruten skolgång som både påverkar individens hälsa och möjlighet till etablering. Den unge kan komma att bo i ankomstkommun, följt anvisningskommun, flyttas till ett asylboende i en tredje kommun samt slutligen anvisas till en fjärde kommun med stöd av bosättningslagen. I proposition 2005/06:46 Mottagande av ensamkommande barn fördes begreppet normaliseringsprincipen fram vilken innebär att samma regler och sociala omvårdnadssystem, så långt det är möjligt, bör gälla för samtliga barn och unga som vistas i Sverige och att socialtjänstlagen ska beaktas.

På lång sikt kan förslaget medföra negativa samhällsekonomiska konsekvenser då en stor grupp individer, som ofta redan gått miste om flera skolår, ytterligare halkar efter i utbildningsnivå och därmed får svårare att etablera sig.

Avsnitt 3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 med uppehållstillstånd

Länsstyrelsen tillstyrker schabloniserad ersättning.

Länsstyrelsens instämmer att inte alla ensamkommande unga har behov av placeringar med stöd av Socialtjänstlagen (2001:453) SoL eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga LVU och att olika boendelösningar utifrån den unges mognad är att föredra. Öppenvårdsinsatser inom socialtjänsten kräver ändå utredning och uppföljning och ett boende på till exempel folkhögskola med internat kostar mer än föreslagen schablon.

Avsnitt 3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommun

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ersättning bör betalas ut till den kommun där barnet eller den unga bor, alternativt till den kommun där socialtjänstansvaret finns.

Länsstyrelsen kan konstatera att mottagandet av ensamkommande barn inte har varit jämnt fördelat så länge möjligheten att placera barn i annan kommun har funnits och instämmer därför med beskrivna konsekvenser för socialtjänst och skola. Tilläggas bör dock att en begränsning av placeringsmöjligheterna medför ökade beredskapskostnader för ett flertal kommuner som idag har placerat barn utanför den egna kommunen då de saknat boende- och skolkapacitet samt tillgång på lämpliga familjehem.

Datum
2016-08-22

Beteckning
101-23534-2016

Vidare kan en begränsning av placeringsmöjligheterna ha verkan på marknaden för de aktörer som bedriver boenden då de tvingas övergå från en nationell till en lokal marknad. Förslaget innebär att utbudet av boendialternativ sannolikt kommer att minska på vissa håll i landet och den nationella beredskapen påverkas därmed (Se även yttrande i Ds 2016:21).

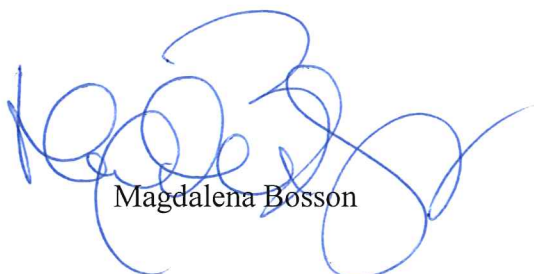
Avsnitt 3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen och har inget övrigt att anmärka.

Avsnitt 3.9 Ikraftträdande mm

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen och har inget övrigt att anmärka.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Magdalena Bosson. I den slutliga handläggningen har deltagit; tillväxtdirektör Karina Uddén och utvecklingsledare Lina Devgun, föredragande.

Magdalena Bosson

Lina Devgun